

Дисципліна «Економічна теорія»

Лектор, екзаменатор: проф. Олександра Москаленко

Питання на екзамен. Група МН-201. 2021-2021 н.р.

1. Економіка як соціальна наука та її еволюція.
2. Предмет економічної теорії.
3. Стандартна економічна теорія.
4. Мейнстрім в економічній теорії.
5. Основні парадигми економічної теорії: неокласична, інституційно-еволюційна, соціальна економіка, посткейнсіанська економіка, постіндустріальна.
6. Позитивний та нормативний економічний аналіз.
7. Основні проблеми економіки.
8. Обмеженість економічних ресурсів.
9. Межа виробничих можливостей.
10. Методологія аналізу основних економічних проблем (інфляція, безробіття, рівень доходів, економічна стабільність, відносини власності, ринкова та соціальна справедливість тощо).
11. Економічні закони.
12. Закон зростання потреб.
13. Потреби, блага та ресурси у системі господарської діяльності суспільства.
14. Форми організації виробництва.
15. Етапи розвитку суспільного виробництва.
16. Капітал, відсоток, та прибуток.
17. Елементи економічних систем: продуктивні сили, економічні відносини, механізм управління.
18. Класифікація економічних систем.
19. Саморегульовані та культурорегульовані економічні системи.
20. Власність як інститут економічних систем. Відносини власності. "Пучок прав" власності.
21. Сутність ринку, його функції та умови формування. Поняття ринку. Ринкова система.
22. Основні елементи ринкового регулювання: ринкова ціна; конкуренція та її природа як економічної категорії та базового інституту ринкового господарства.
23. Види конкуренції.
24. Основні теорії ринкових структур.
25. Мікро- та макроекономіка як структурні елементи економічної теорії: сутність, функції, роль у системному пізнанні закономірностей функціонування економічних систем.
26. Предмет мікроекономіки.
27. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні: індивід, домогосподарство, підприємство (фірма).
28. Система інструментів досліджень у предметному полі мікроекономіки: теорія вибору, моделювання (графічне, аналітичне, математичне, табличне), граничний аналіз, теорія принципів порушення та відновлення рівноваги, методи порівняльного аналізу.
29. Попит на товари: його сутність, функція та роль у задоволенні потреб споживача і виробника.
30. Інструментальні форми характеристики структури та динаміки попиту: аналітична, таблична та графічна.
31. Закон попиту у системі координат теорії поведінки споживача.

Дисципліна «Економічна теорія»

Лектор, екзаменатор: проф. Олександра Москаленко

32. Основні чинники впливу на коливання індивідуального та сукупного попиту споживачів на продукцію фірми.
33. Нецінові чинники зміни попиту.
34. Цінова еластичність попиту. Можливі значення коефіцієнта цінової еластичності попиту, їх економічна інтерпретація. Фактори цінової еластичності попиту.
35. Доходна еластичність попиту.
36. Перехресна еластичність попиту.
37. Пропозиція та її функції.
38. Фактори, що впливають на зміну пропозиції та закон пропозиції.
39. Еластичність пропозиції.
40. Корисність в економічній теорії і проблема її виміру.
41. Закон спадної граничної корисності блага.
42. Макроекономічний рівень функціонування економічних систем: сутність явища, предмет та об'єкт дослідження.
43. Економічний розвиток, його сутність, цілі та принципи.
44. Циклічний характер функціонування економічних систем. Поняття циклу. Види циклів.
45. Теорії циклічних коливань.
46. Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки.
47. Кейнсіанська і неокласична моделі регулювання економіки.
48. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної економіки.
49. Основні економічні функції держави: забезпечення загальної рівноваги та сталого розвитку, ефективності функціонування ринкових структур, соціальної справедливості.
50. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки: державне антициклічне регулювання; державний бюджет; податки; соціальна політика держави.
51. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва.
52. ВВП як базовий макроекономічний показник у СНР. Основні структурні елементи ВВП.
53. Методи обчислення ВВП: виробничий (метод доданої вартості), за доходами, за витратами.
54. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний дохід (ВНД).
55. Чистий національний продукт (ЧНП) та чистий національний дохід (ЧНД). Валовий національний наявний дохід (ВННД).
56. Поточні та постійні ціни як база розрахунку номінального та реального ВВП. Темпи економічного зростання та темпи приросту реального ВВП. Індекс цін та дефлятор. Інфлювання та дефлювання ВВП.
57. ВВП та суспільний добробут. Чистий економічний добробут (NEW).
58. Сукупний попит (Aggregate demand (AD)) та його структура: споживчий попит; інвестиційний попит; попит держави; попит закордонного сектору національної економіки. Графічне зображення сукупного попиту.
59. Спадний характер кривої сукупного попиту та фактори, що впливають на цей процес: ефект процентної ставки; ефект багатства; ефект імпортних закупівель.

Дисципліна «Економічна теорія»

Лектор, екзаменатор: проф. Олександра Москаленко

60. Вплив нецінових факторів сукупного попиту — споживчих, інвестиційних, державних витрат та витрат на чистий обсяг експорту на коливання кривої сукупного попиту.
61. Фактори, які впливають на зміни у витратах щодо формування сукупного попиту.
62. Сукупна пропозиція (Aggregate supply — AS). Графічне зображення кривої сукупної пропозиції.
63. Особливості уявлення щодо зображення кривої сукупної пропозиції кейнсіанцями та неокласиками. Цінові чинники впливу на функцію сукупної пропозиції (рух вздовж кривої сукупної пропозиції).
64. Вплив нецінових факторів (зміна цін на ресурси; зміни в продуктивності праці; зміни у державному регулюванні) на положення кривої сукупної пропозиції.
65. Макроекономічна рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівноважний рівень цін. Рівноважний обсяг виробництва.
66. Три варіанти макроекономічної рівноваги у моделі AD-AS. Довгострокова та короткострокова рівновага.
67. Причини порушення рівноваги сукупного попиту і сукупної пропозиції та умови її відновлення.
68. Сутність, види, джерела та механізм розподілу доходів у ринковій економіці.
69. Номінальні та реальні доходи.
70. Споживання та заощадження у структурі доходів домашніх господарств. Чинники впливу на споживання і заощадження.
71. Кейнсіанська теорія споживання. Функція доходу у короткостроковому періоді. Автономне споживання. Середня та гранична схильність до споживання.
72. Графік функції споживання (C). Динаміка середньої схильності до споживання.
73. Основний психологічний закон Кейнса.
74. Середня та гранична схильність до заощадження. Форми заощаджень.
75. Графік функції заощадження (S). Взаємозв'язок споживання і заощадження.
76. Вплив заощаджень на сукупний попит в умовах неповної зайнятості. Парадокс ошадливості.
77. Фактори споживання та заощаджень, не пов'язані з доходом: очікування домогосподарств; обсяг багатства домогосподарств; загальний рівень цін; рівень заборгованості домогосподарств; рівень оподаткування домогосподарств.
78. Неокласичні концепції споживання.
79. Особливості аналізу споживання у довгостроковому періоді: міжчасовий вибір споживача у моделі І. Фішера; гіпотеза життєвого циклу Ф. Модільяні; гіпотеза постійного доходу М.Фрідмена.
80. Інвестиції та їх роль у забезпеченні поступального розвитку економіки. Класифікація інвестицій.
81. Валові інвестиції та їх складові: (реноваційні, або амортизаційні та чисті інвестиції).
82. Структура інвестування: виробнича, технологічна, відтворювальна, територіальна.
83. Макроекономічна функція інвестицій Дж. М. Кейнса.
84. Функція інвестиційного попиту. Індуковані інвестиції. Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту. Автономні інвестиції.
85. Інвестиційний мультиплікатор та наслідки його дії. Ефект мультиплікатора Дж. М. Кейнса.

Дисципліна «Економічна теорія»

Лектор, екзаменатор: проф. Олександра Москаленко

86. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Взаємозв'язок інвестицій та обсягу національного виробництва.
87. Ефект акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора-акселератора.
88. Державні інвестиції та мультиплікатор державних видатків. Податковий мультиплікатор.
89. Вбудовані стабілізатори як форма регулюючого потенціалу держави.
90. Гроші, грошовий обіг, грошова система. Типи грошових систем. Грошові агрегати. Грошова маса і грошова база. Коефіцієнт монетизації.
91. Грошовий ринок. Пропозиція грошей. Золоте правило Мілтона Фрідмана.
92. Грошовий мультиплікатор та коефіцієнт депонування.
93. Попит на гроші та фактори, що його визначають. Пояснення І. Фішера.
94. Підхід Дж. М. Кейнса до пояснення причин коливання попиту на гроші. Теорія переваги ліквідності. Мотиви зберігання грошей у формі ліквідності: транзакційний; спекулятивний; перестороги.
95. Рівень доходу та номінальна ставка відсотка як фактори попиту на гроші. Загальний попит на гроші.
96. Рівновага на грошовому ринку. Графічна модель грошового ринку.
97. Грошово-кредитна політика: цілі, суб'єкти та інструменти.
98. Основні інструменти грошово-кредитної політики: операції центрального банку на відкритому ринку та зміна грошової пропозиції; політика регулювання облікової ставки; політика регулювання банківських резервів; грошові реформи; лібералізація цін; регулювання операцій комерційних банків на фондовому ринку; обмеження споживчого кредиту; зміна умов державної реєстрації банків; кількісне пом'якшення тощо.
99. Політика "дорогих" грошей, або рестриктивна грошово-кредитна політика. Політика "дешевих" грошей, або експансіоністська грошово-кредитна політика. Жорстка грошово-кредитна політика.
100. Інфляційне таргетування як сучасна стратегія монетарної політики.
101. Ланки передавального (трансмісійного) механізму грошово-кредитної політики: зміна обсягу реальної пропозиції грошей або ставки відсотка; реакція сукупних видатків на динаміку ставки відсотка або грошової маси; зміна реальних обсягів виробництва у відповідь на зміну сукупного попиту.
102. Моделі мультиплікативного розширення грошової пропозиції. Кредитна експансія та її вплив на економіку.
103. Основні функції фінансової системи: забезпечення державою власних соціально-економічних функцій та підтримка економічної системи; розподільча та перерозподільча функція; стимулююча функція; контролююча функція.
104. Основні інструменти реалізації функцій фінансової системи: податки, бюджетна система, фіскальна (бюджетно-податкова) політика.
105. Сутність і функції податків. Прямі та непрямі податки; пропорційні, прогресивні, регресивні ставки податків.
106. Принципи ефективного оподаткування. Податкові ставки та податкові надходження. Сукупна ставка оподаткування та рівень податкових надходжень до бюджету (крива А. Лаффера).

Дисципліна «Економічна теорія»

Лектор, екзаменатор: проф. Олександра Москаленко

107. Державний бюджет, його функції та джерела формування. Структура державного бюджету: доходна та видаткова складова. Бюджетний дефіцит і його причини. Шляхи подолання державного дефіциту. Поточні та капітальні витрати державного бюджету.
108. Державний борг, його причини та економічні наслідки, шляхи подолання.
109. Фіскальна політика та її форми: дискреційна фіскальна політика та політика вбудованих стабілізаторів.
110. Дискреційна фіскальна політика. Стимульовальна та стримувальна дискреційна фіскальна політика.
111. Основні вбудовані стабілізатори як інструменти фіскальної політики: зміна податкових надходжень при використанні прогресивної системи оподаткування; система виплат по безробіттю і система соціальних виплат для підтримки незахищених прошарків населення.
112. Модель впливу державних витрат та податків на сукупний обсяг виробництва. Мультиплікатор державних витрат та податковий мультиплікатор. Мультиплікатор збалансованого бюджету.
113. Дж. М. Кейнс “Загальна теорія зайнятості, відсотка та грошей” (1932) та модель рівноваги товарного ринку (модель “витрати – випуск” або “кейнсіанський хрест”). Заплановані та фактичні витрати. Графічне зображення моделі “кейнсіанський хрест”.
114. Порушення та відновлення рівноваги на товарному ринку без державного втручання. Вплив фіскальної політики на рівновагу товарного ринку у моделі «витрати-випуск».
115. Інфляційний та дефляційний (рецесійний) розриви.
116. Модель сукупного попиту IS-LM (крива IS: Investment – інвестиції та Saving – заощадження; крива LM: Liquidity Preference — переваги ліквідності та Money Supply — пропозиція грошей) Джона Хікса (лауреат премії Нобеля).
117. Поєднання рівноваги на товарному та фінансовому ринках. Графічне зображення взаємозв'язку рівноваги на ринку товарів та платних послуг з фінансовим ринком.
118. Фактори, які впливають на переміщення кривої IS. Вплив стимулюючої та стримуючої фіскальної політики у моделі IS. Інвестиційна пастка.
119. Поєднання рівноваги на товарному та грошовому ринках. Умови рівноваги на ринку грошей та цінних паперів. Графічне зображення взаємозв'язку рівноваги на ринку товарів та платних послуг з ринком грошей та цінних паперів (крива LM).
120. Фактори, що впливають на переміщення кривої LM. Відображення впливу стимульовальної та стримувальної монетарної політики у моделі LM. Ліквідна пастка.
121. Загальна рівновага на ринках товарів та послуг, фінансів, грошей та цінних паперів.
122. Модель IS-LM як аналітичний інструмент макроекономічної політики.
123. Засоби монетарної та фіскальної політики держави з метою підтримки загальної рівноваги (Стимульовальна бюджетна політика; жорстка бюджетна політика; стимульовальна податкова політика; стимульовальна монетарна політика).
124. Наслідки фіскальної та монетарної політики за моделлю IS-LM. Координація монетарної та фіскальної політики у моделі IS-LM.
125. Інфляція: сутність, причини виникнення та види. Основні індекси інфляції: показник інфляції або безумовний дефлятор (Implicit Deflator); індекс цін (Price Index); індекс промислових або оптових цін (PPI або Producer Price Index); індекс споживчих або оптових цін (CPI або Consumer Price Index). Рівень і темп інфляції.

Дисципліна «Економічна теорія»

Лектор, екзаменатор: проф. Олександра Москаленко

- Класичний і кейнсіанський погляди на природу, причини та наслідки інфляції. Монетарне пояснення причин інфляції.
126. Інфляції попиту та її моделювання у моделі AD-AS. Монетарні та немонетарні фактори інфляції попиту.
 127. Інфляція пропозиції на основі моделі AD-AS. Стагфляція.
 128. Причини інфляції витрат. Безпосередні чинники зростання цін: дефіцит державного бюджету; інфляційно небезпечні інвестиції; недосконалість ринкової конкуренції; імпорт інфляції; пропорції темпів зростання грошової маси та ВВП.
 129. Початкова (короткострокова) та довгострокова крива Філіпса.
 130. Інфляція та динаміка реальної процентної ставки.
 131. Антиінфляційна політика держави та її роль у стабілізації економіки. Индексация доходів.
 132. Ринок праці та механізм його функціонування. Рівновага на ринку праці. Безробіття як відхилення від рівноваги. Чинники, що впливають на співвідношення попиту та пропозиції на ринку праці.
 133. Економічно активне та пасивне населення. Визначення рівня зайнятості та рівня безробіття.
 134. Види безробіття: фрикційне, структурне та циклічне. Фактичний та природний рівень безробіття та фактори, що його визначають.
 135. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон та крива Оукена. Взаємозв'язок безробіття та інфляції.
 136. Крива Філіпса та її сучасна інтерпретація.
 137. Макроекономічна нестабільність та нерівномірність економічного розвитку.
 138. Економічний (діловий, бізнес-цикл) цикл.
 139. Класифікація циклів: цикли Жуглара; цикли Китчина; цикли Кузнеца; цикли Кондратьєва.
 140. Причини та механізми циклічних коливань. Екзогенний, ендегенний та еклектичний підходи до пояснення циклічності економічного розвитку.
 141. Кейнсіанська і неокласична теорія економічних циклів.
 142. Монетаристське пояснення циклів.
 143. Рівноважний циклічний процес Р. Лукаса.
 144. Основні методи державного антициклічного регулювання, бюджетно-податкова та грошово-кредитна політика.
 145. Макроекономічна динаміка. Сутність економічного зростання.
 146. Джерела економічного зростання розвинутих країн.
 147. Моделі економічного зростання: кейнсіанська модель економічного зростання Харрода-Домара; неокласична модель економічного зростання лауреата премії Нобеля Р. Солоу. "Золоте" правило нагромадження капіталу.
 148. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання. Фактори, що стримують економічне зростання в Україні. Проблеми формування політики економічного зростання в Україні.
 149. Сутність та основні моделі сучасної економіки: велика відкрита економіка та мала відкрита економіка. Частка експорту та імпорту країни у системі міжнародної торгівлі.

Дисципліна «Економічна теорія»

Лектор, екзаменатор: проф. Олександра Москаленко

150. Стандартна модель малої відкритої економіки для короткого періоду - модель Манделла — Флемінга. Гранична схильність до імпорту.
151. Зміст та інструменти зовнішньоторговельної політики. Політика протекціонізму та вільна торгівля.
152. Міжнародний рух капіталів. Міжнародні кредитні відносини. Іноземне інвестування.
153. Міжнародна міграція робочої сили. Сутність і причини міжнародної міграції робочої сили.
154. Платіжний баланс. Складові платіжного балансу. Класифікація статей платіжного балансу та їх взаємозв'язок. Платіжний баланс України.
155. Валютний курс, реальний і номінальний валютні курси.
156. Попит та пропозиція валюти. Чинники, що визначають валютний курс.
157. Політика національного банку щодо регулювання валютних курсів. Режими валютної політики: фіксований та плаваючий.
158. Режим регульованого плавання. Валютний коридор. Валютні інтервенції.